

Omor Sooronov

(1940)

Şair ve Edebiyatçı Omor Sooronov 28 şubat 1940 yılında Calal - Abad bölgesindeki Bazar - Korgon ilçesine bağlı Tölögön köyünde çiftçi bir ailenin evinde doğdu. 1958 yılında Bazar - Korgon köyündeki 1Nolu Kırgız ortaokulunu, 1967 yılında da Kırgız devlet üniversitesinin Filoloji fakültesini bitirdi.

Çalışma hayatına 1958 yılında Bazar - Korgon ilçe gazetesinin Tipografyasında başladı. 1958 yılında ortaokulda pioener olarak çalıştı. 1959-62 yılları arasında askerlik yaptı.

1967-69 yılları arasında Calal - Abad'taki A. S. Puşkin Pedagoji okulunda öğretmenlik yaptı. 1969 yılından bu yana da Kırgız İlimler Akademisinin Edebiyat ve Sanat Enstitüsünde çalışmaktadır. 1979-81 yılları arasında "Kırgızistan" yayınevinde Görsel Edebiyat bölümüne başkanlık yapmıştır.

O. Sooronov yazma işine 1954 yıllarında şair olarak başladı. İlk şiiri 1957 yılında "Küçük derlemeci" adıyla, ilk şiir kitabı 1971 yılında Dağlarımın ziyneti" adıyla çıktı. O. Sooronov sekiz tane şiir kitabı, iki tane monografi, bir eleştiri kitabı, yüzden fazla ilmi makale

yazmıştır. Yıllarca yayınlanamamış Moldo Kılıç'ın, Mukay Elebayev'in, Aktan Tınıbekov'un edebi miraslarını, el yazmalarını düzenlemiş ve kitap haline getirmiştir. ("Gazeller", "Yayınlanmamış eserler", "Aktan" v.b.) çocuklar için yazmış olduğu "İki yuvarlak" adlı şiir kitabı da bulunmaktadır.

O. Sooronov 1980 yılında Kırgız Yazarlar Birliğine üye olmuştur. Aşağıdaki eserleri Kırgızca basılmıştır.

Dağlarımın ziyneti. Manzumeler ve şiirler. F. Mektep, 1971.

Yüz. Şiirler ve manzumeler. F. Mektep, 1976.

Yaranın sırrı. Şiirler ve manzumeler. F. Mektep, 1977.

Tazelige çağırıyorum. Şiirler ve manzumeler. F. Mektep, 1979.

Zaman ve talep. Edebi makaleler. F. Kırgızistan, 1981.

Şiirlerim benim sırlarım. Şiirler ve manzumeler. F. Kırgızistan, 1983.

Arı dünya. Şiirler ve manzumeler. F. Kırgızistan, 1985.

Şiirler

ULGAYUU

Ayılımdın cazın sağınıp,
Colgo çıktım ıççam kamınıp,
Kıyalımdın ekranında
Bala kezim cattı çağılıp.

"Gölögöndün süyküm köktöümü,
cerdi sabap camgır tökkönü,
kulaktarın küngö tikçiytip
kayra oç alıp öskön çöptörü;

almalardın appak güldörü,
ak gülgö okşop apam cürgönü,
atam kazıp baktın tüptörün
caz cıttangan cerdi süygönü;

sır aytışıp bütpöy birerde
tañ sürgönçö catçu şiberde -
kıyışpagan kımbat dostorum
elciröönü saldı cigere".

Barganda ele atam çaldıktı
(cölök kılıp canga cazdıktı),
salam aytsam "Sen kim eleñ?" deyt,
apam bolso caşın arbıttı.

Köktöm dale köktöm çağınday,
Şiber dele murda barınday.
Birok catsam cerden siz ötöt,
Dostorum da koydu tabılбай.

BÜYÜMEK

Köyümün baharını özleyip,
Yola çıktım acele hazırlanıp.
Hayalimin ekranında
Çocukluğum oynuyordu.

Gölgenin hoş ilkbaharı,
Yeri döverek yağmur döküşü,
Kulaklarını güne dikip,
Yeniden oç alarak yeşeren otları;

Elmaların apak gülleri,
Ak güle benzer anamın gezişi,
Babam kaza bağın diplerini,
Bahar kokan toprağı sevişi.

Dertleşip bitiremezlerdi bazen de,
Tan atana kadar yatardı çimende.
Kıyamadığım kıymetli dostlarım,
Acı saldı ciğere.

Gider gitmez babam yaşlıyı,
(Destek yapar yanına yastığı),
Selam desem "sen kimsin" der,
Annemin yaşı ise iyice geçti.

Bahar hâlâ bahar çağında,
Çimen de eskisi gibi.
Ama yatarsam topraktan nem geçer,
Dostlarımı da bulamadım.

TİRÜÜÇÜLÜK CAŞASIN!

Bir miting bar süylösön kol çabışpay
Uguuçular uga beret tuncurap,
Ce oturbay, ce azga dem alışpay
Baştarında oylor bolot muñduuraak.

Maktoo cüröt bir kişinin üstünön,
Ters caktarı takır kepke alınbayt.
Al özü da alkooñon ce küptüñön
Bir tıynça süyünböyt da, taarınbayt.

Bul düynönün altındarı kereksiz,
Ebak ketken kaytıp kelbes uykuga.
Şököttölgön yubileylük beleksiz
Al irraazi turpk salgan curtuna.

Bul mitingde kol çabılбайt, sındalбайt,
Turgandardın ar kim türkün oylonot.
Körtöründö : "Ölüm candı ılgabayt,
Men da bir kün ketem" degen oy bolot.

Miting bütöt, üygö karay basasıñ,
Az kün ötpöy baarı çıgat esiñen.
Oşonduktan tirüüçülük çaşasın
Çögüü emes, zor ümüttü eerçigen!

26-aprel 1976

AYRILUU

Bul düynögö kelgenden soñ ketüü bar,
(al mezigildin koş tizgini koluñda).
Anda dalay köpürösüz keçüü bar,
Ayrılıştır köp keziget coluñda.

Akıl tolup, bir mezgili kelgende
"Caşoo degen emne ele?" dep toktoysuñ,
bar mülküñdü salıştırıp elderge
sarptan bütökön ömürüñdü cokohtoyuñ.

Caşoo baasın körookat dep tüşünsöñ
"Taptaza ele artta ekem" dep çeçesiñ.
Macbur kılıp akıl - küçtü bütün sen
Akça artınan cılañaylak ketesiñ.

Abiyir kalaar aldakayda - çañında,
Adamdıgıñ andan arı ogolor,
Oozduksuz napsi bolup canıñda
Çımında ele üy-ookatıñ oñolor.

Birok -birok, içki düynöñ - ruhuñ
(sırtıñ koşo) taşka aylanıp seneyer.
Adam sımal körünsö da turuşuñ
Adam kılğan kasiyetıñ kemeyer.

Munun baarı ordu tolqus ayrılıuu -
Caşoodogu kızıguunu cogotuu.
Oşolordon birö öto kaygılıuu -
Kör ookat dep büt duhuñdu tonotuu.

24-may 1976.

HAYAT YAŞASIN!

Bir miting var, konuşsan alkışlamaz
Dinleyenler dinler sessizce,
Hiç oturmadañ, hiç dinlenmeden
Baştarında düşünceler olur hüznüñü.

Övgü yağar bir adamın üstüne,
Ters yönleri hiç söze katılmaz.
O kendisi de ya umursamaz, ya aldırmañ,
Bir kuruş kadar sevinmez ve üzülmez.

Bu dünyanın altınları gereksiz,
Çoktan gitti dönülmez uykuya.
İhtışamlı jübile hediyesiz,
O razı toprak atan yurduna.

Bu mitingde alkış olmaz, eleştiri olmaz,
Duranların her biri türlü düşünür.
Çoğunluğında; "ölüm kimseyi seçmez,
Ben de bir gün gideceğim" fikri oluşur.

Miting biter eve doğru yürürsün,
Çok geçmeden her şey aklından çıkar.
Onun için hayat yaşasın
Çöküntüyü değil, büyük ümidi takip eden!

AYRILIK

Bu dünyaya geldikten sonra gitmek var,
(O zamanın dizginleri elinde)
Onda nice köprüsüz geçit var,
Ayrılıklar rastlar sana yolunda.

Akıl dolup, bir zamanı gelince,
"Yaşam denen neydi?" diye durursun.
Var mülküñü karşılaştırıp halkla,
Sarf ettiğın ömrünü yoklarsın.

Hayatın değerini geçim diye anlarsan,
"Tamamen arttaymışım" diye çözersin.
Mecbur edip akılcı gücü tamamen,
Paranın ardından yalınayak gidersin.

Onur kalır nelerin tozunda,
İnsanlığın onun ardından kaybolur;
Gemsiz nefis olur yanında
Gerçekten de geçimin belki düzelir.

Ama, ama iç dünyan, ruhun
(Dışınla birlikte) taşa dönüşüp sertleşir.
İnsan gibi görünse de hayatın,
İnsanı insan eden haysiyetin kaybolur.

Bunların hepsi yeri doldurulamaz ayrılıktır
Hayata olan merakını yitirmektir.
Bunların biri daha da kederli,
Geçim diye tamamen maneviyatını kaybetmektir.

MEYMAN

Aziz meyman - sıy-sıpattan tüşpögön,
Cañı cılda bir kılçaya ketpediñ!
Özüüm dele seni esteydil kütpögöm,
Bir kaptalı urap turgam peçkemin.

Uluk meyman - urmat-sıydın egesi,
Koñşuların keñ üyündö biylediñ.
Tört balam teñ kütüşüp, tim eleçi,
Ulam karap umsunganın bilbediñ.

Oydon öçüp mayram şaını, şaanisi
Televizor calgız kılğan ermegim,
Ömürümdün ketip tursa maanisi
Durus bolmok çakırtırbay kelgeniñ.

Uluu Puşkin bir ırında cazganday :
Ce üyübüz bolgondo ne tiñiraak,
Ce sen kelbey kaada kütüp nazdanbay
Tar üyümdö kökürögüm sıgılat.

El aytkanday : "Aş köp bolso kaada köp"
Cıldan-cılga artıp barat martabañ.
Dastorkonum kelbegen soñ saga töp,
Mümkün külüp cürgönsüñdür arkaman.

7-yanvar 1977.

AZ ÖMÜR KÖPTÖY KÖRÜNÖT

Işten çıktım. Kündün kaytıp aptabı
Al da barat, men da baram catkanı.
Beygamçılık maga bütkön adattay
Estelgen çok ömürümdün art cağı.

Kündü körsöm gorizontko ceterde
(bir kün menen koş aytışıp keterde)
bütkön boyu aloolonot, örttönöt
cerin taştap baratkansıp çet elge.

Kayra körsöm tulku boyu kantalap,
Töş tepkilep aga bir oy çañ salat :
"Bir kün degen ömürdün bir bölüğü -
butağınan sınıp artta kalparat".

Ömür - künün kemitkenge ızalap,
Kün ökünüp bataarda bir kızarat.
Adamzatta anday belgi baykalbay
Az ömürün köptöy körüp uzanat.

2-dekabr 1979.

KONUK

Değerli konuk saygı hürmetten inmeyen,
Yeni yılda bir kez uğramadın!
Kendimde seni canı yürekte bekledim,
Bir kenarı parçalamış sobamın.

Ulu konuk, hürmet saygının sahibi,
Komşuların geniş evinde dans ettin.
Dört yavrum seni öylesine beklediler ki,
Umutlarıyla aldandıklarını bilmedin.

Düşüncelerden söndü bayramın şanı, şöhreti,
Televizyon bir tek oyalanabildiğim,
Ömrümün giderken manası
İyi olurdu çağırılmadan gelmen.

Yüce Puşkin bir şiirinde şöyle der:
Keşke evimiz olsaydı derli toplu,
Sen de gelmiyorsun nazlanarak,
Dar evimde yüreğim sıkılır.

Halkın dediği gibi; "Aş çoksa adet çok"
Yıldan yıla artıyor merteben.
Sofram sonra uygun değil sana demek ki,
Belki de gülüyorsundur arkamdan.

AZ ÖMÜR ÇOK GİBİ GÖRÜNÜR

İşten çıktım. Havanın azalır sıcaklığı,
O da gider, ben de giderim yatmaya.
Umursamazlık bana ademiş gibi,
Aklıma gelmedi ömrümün geride kalanı.

Güneşi gördüm ufka ulaşırken,
(Bir gün ile vedalaşırken)
Tüm vücudu alevlenir, kavrulur
Toprağını bırakıp gidiyormuş gibi ele.

Yine gördüm tün vücudu morarıp,
Göğsünü tekmeleyip, onda bir düşünce toz koparır.
"Bir gün demek ömrünün bir bölümü,
Budağından kırılıp artta kalıyor".

Ömrünün gününü eksilttiği için gücenip,
Güneş üzümlere batarken bir kez kızarır:
İnsanda öyle bir iz fark edilmez,
Az ömrünü çokmuş gibi görüp uzanır.